

Beleidsvoorstel

<p>Beleidsvoorstel richt zich tot verkiezingen van 9 juni 2024</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Europese verkiezingen ☒ federale verkiezingen ☒ regionale verkiezingen	<p>13 oktober 2024: lokale verkiezingen</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ provincieraadsverkiezingen ☐ gemeenteraadsverkiezingen
<p>☐ Alle niveau's (van Schumanplein over wetstraat tot dorpsstraat)</p>	

Uitbreiding en verdieping van de EU – een chirurgische operatie

BELEIDSVOORSTEL, DE OPLOSSING

- Breng de impact voor de land- en tuinbouw in detail in kaart gezien de economische verbondenheid, de huidige handelsbalans voor agrovoedingsproducten tussen EU en Oekraïne en de te verwachten impact van andere kandidaat-lidstaten:
  - Het is belangrijk dat sectorspecifiek te doen, gezien het potentieel van overmatige export naar een verzadigde Europese markt van sterk concurrentie Oekraïense producten.
  - Het is belangrijk dit dynamisch bij te werken, gezien het potentieel van Oekraïne om voor de huidige (granen, pluimveevlees en eieren) én voor andere producten dan waar ze voor gekend zijn zich te ontwikkelen naar een hogere productie (suiker, aardappelen, varkensvlees?).
- Vrijwaar het Europese landbouwbudget zijn. Cohesie-initiatieven dienen vanuit het cohesiebudget te komen. De uitdagingen voor land- en tuinbouw en de bijdragen aan de Europese maatschappij zijn onverminderd, de markt volgt niet. **Het GLB-budget dient eerder bijgestaan en versterkt te worden in de volgende periode.**
- Stel duidelijke voorwaarden aan de toetreding van nieuwe lidstaten. Er kan geen sprake zijn van verdere marktintegratie of inzet van specifieke Europese budgetten vooraleer voldaan is aan de Europese standaard inzake duurzaamheid en sanitaire aspecten. Oneerlijke concurrentie en dier- en plantgezondheidsrisico's moeten absoluut vermeden worden. Daarnaast dient het goed functioneren van het overheidsapparaat en een sterke financiële positie nagestreefd te worden, om oneigenlijk gebruik van Europese budgetten te vermijden.

In dat licht dient men te bekijken of een stapsgewijze toetreding relevant is – met als finale stap de marktintegratie en economische verbondenheid na het voldoen aan de Europese standaarden en wetgeving.
- Garanteer dat de interne markt niet verstoord geraakt. De Oekraïense productie en export dient gericht te blijven op de wereldmarkt en mag zich niet richten op de verzadigde Europese markt. **Een marktmechanisme moet deze zachte landing garanderen en verderzetten in de toekomst.**

ALGEMEEN KADER EN TOELICHTING

De impact van de toetreding van Oekraïne en andere kandidaat-lidstaten is niet te onderschatten voor de Europese Unie en meer specifiek de land- en tuinbouwsector. Oekraïne is een landbouwland dat bij toetreding zich verder kan ontwikkelen als producent en exporteur. Denk aan de impact op landbouwproducenten door de integratie van de markten – door meer export naar Europese lidstaten, maar ook oneerlijke concurrentie, impact op het landbouwbeleid door verdunning van het budget van onder ander het gemeenschappelijk landbouwbeleid en uiteindelijk ook de besluitvorming door de uitbreiding van Commissie, parlement en Raad. Boerenbond is absoluut solidair met de Oekraïense boeren, maar verwacht van de EU dat er een zakelijke, bijna administratieve procedure gelopen wordt, waarbij Oekraïne aan alle criteria voldoet voor er sprake kan zijn van een toetreding tot de Europese interne markt en besluitvorming. Tot slot moet voorkomen worden dat meer Oekraïense producten zich in de toekomst op de Europese markt gaan richten. Oekraïne is concurrentieel en gewenst op de wereldmarkt, daar moet hun focus blijven liggen.

CONTEXT EN ANALYSE

CONTEXT:

De uitbreiding van de Europese Unie met nieuwe lidstaten is in een nieuwe dynamiek beland. De oorlog tussen Rusland en Oekraïne was het startschot voor een versnelde toenadering. Niet alleen is er politieke druk en drive om landen als Oekraïne toe te laten, er is ook een geostrategisch of zelfs militaire keuze aan verbonden. De EU wil namelijk landen in de rand van zijn grondgebied niet aan andere grootmachten verliezen, zoals China of Rusland. Tegelijk beseft de EU dat het zijn normen en waarden niet zomaar kan 'opschorten' om een land toegang te geven. We zien de drive om hier een politieke tussenoplossing voor te vinden, die evenwel zeer schadelijk kan zijn voor de Europese land- en tuinbouwsector indien 'de wachtkamer' niet juist gebouwd is.

De impact op onze Vlaamse land- en tuinbouwsector is in elk geval belangrijk om dynamisch in kaart te brengen. Vanuit Vlaanderen zien we daarbij Oekraïne, als graanschuur van de EU, maar ook als producent van kippenvlees en eieren. Er is daarbij de laatste jaren ervaring met de handel in deze producten, eerst in de vorm van een DCFTA, vervolgens door het oneigenlijk gebruik van het quotum voor kippenvlees en vervolgens door de nultarief-regeling in het kader van de oorlog. Tot slot mag men ook het potentieel van de graanschuur niet ontkennen, met de juiste context, kennis en investeringen kunnen ook andere teelten en landbouwmodellen hun ingang vinden en is het niet uitgesloten dat er zelfs een inhaalbeweging zijn in de Oekraïense veeteeltsector.

ECONOMISCHE ANALYSE:

De belangrijkste landbouwgewassen die Oekraïne tot een van de wereldleiders maken, zijn granen en oliehoudende gewassen, waaronder tarwe, maïs, gerst, koolzaad en zonnebloem. De omzet van de Oekraïense land- en tuinbouw bedraagt in 2021 iets meer dan 943 miljard Oekraïense Hryvnia (= € 24 miljard). Dit is slechts 4 x meer dan de omzet van de Vlaamse land- en tuinbouw in 2021, terwijl dit land ruim 40 miljoen ha landbouwgrond heeft. Verklaring ligt bij de lage productiviteit van de landbouw en het feit dat nagenoeg uitsluitend basisgewassen geteeld worden.

Ongeveer 70% van de land- en tuinbouwomzet in Oekraïne wordt gerealiseerd in de plantaardige sectoren tegenover 30% in de dierlijke sectoren. In Vlaanderen is dit het omgekeerde en komt 65% van de omzet uit de dierlijke sectoren tegenover 35% uit de plantaardige sectoren.

Binnen de veehouderij is de pluimveesector de grootste sector, die bovendien exportgericht is. De rundvee- en varkenssector zijn zeer bescheiden. De voorbije jaren is Oekraïne zelfs importeur geworden van dierlijke producten, met uitzondering van de pluimveehouderij (eieren en braadkippen). In de varkenshouderij werd Oekraïne in het recente verleden geconfronteerd met Afrikaans varkenspest, waardoor de varkensstapel terugliep en er in toenemende mate een beroep werd gedaan op ingevoerd vlees (vnl. uit Denemarken, Polen en Nederland).

In 2019 droeg de landbouwsector bijna 10 % bij aan het bruto binnenlands product (bbp) van Oekraïne, goed voor 18 % van de tewerkstelling en 44 % van de totale exportwaarde.

De globale handelsbalans met de EU is positief. Dit wil zeggen dat de exportwaarde groter is dan de waarde van de ingevoerde goederen en diensten. Het gaat hier wel ruimer dan uitsluitend agrovoedingsproducten.

Figuur: Handelsbalans EU-Oekraïne voor agrovoedingsproducten (2020, Eurostat)

Voor agrovoedingsproducten is de handelsbalans negatief, wat betekent dat de waarde van de ingevoerde producten groter is dan de exportwaarde.

De belangrijkste producten die vanuit Oekraïne worden geïmporteerd, zijn granen, dierlijke en plantaardige vetten en oliën, oliehoudende zaden, residuen en afval van de voedingsindustrie, eetbare vruchten en noten, en vlees en eetbaar slachtafval. De belangrijkste uitvoer van de EU naar Oekraïne betreft dranken, tabak, zuivelproducten, cacao, eetbare preparaten, residuen en afval van de levensmiddelenindustrie en oliehoudende zaden.